

På en fælles mission

**Sådan styrker
du dit plejebarns
trivsel og læring**

Den gode dialog

Som plejeforældre kender I jeres plejebarn rigtigt godt. I ser de udfordringer, barnet oplever i sin hverdag. Men ved I også, hvad I skal gøre ved dem?

En del plejeforældre giver udtryk for ofte at føle sig lidt alene om at løse opgaven med at sikre deres plejebarns trivsel og læring.

Sådan behøver det ikke være.

En forudsætning for at barnet kan få den rette hjælp er, at udfordringerne opdages – uanset om det er problemer med læring, trivsel eller sociale kompetencer.

I ved sikkert godt, hvis jeres barn har brug for ekstra støtte. Barnets lærere eller pædagoger ser måske også nogle særlige behov. Derfor er

det vigtigt, at både jeres viden og skolens eller daginstitutionens viden om barnet kommer videre til kommunen. Jo mere sagsbehandlaren og familieplejekonsulenten kender til barnets styrker og udfordringer, jo mere målrettet hjælp kan de sørge for, at I og jeres plejebarn får.

Projektet Mig og Min Plejefamilie stiller nogle redskaber til rådighed, som kan give bedre dialoger mellem de voksne, som har ansvaret for barnet.

Samtidig giver vi konkrete råd til, hvordan I kan støtte barnets læring hjemmefra. Det handler ikke om at terpe flere lektier, men om leg og spil i samvær med jer.

God fornøjelse.

Plejefamiliers virkelighed

Delt forældreansvar

Et plejebarn har mange voksne i sit liv, som deler det ansvar, der normalt ville ligge hos forældrene. Ansvar for at barnet trives, får opfyldt sine behov og følger sin skolegang. Det er naturligvis jeres ansvar i det daglige som plejeforældre. Men det er også kommunens ansvar at følge op på. Samtidig har barnet også stadig sine biologiske forældre, selvom barnet bor hos jer.

Vi taler derfor om, at I har et delt forældreansvar. At ansvaret er delt, betyder ikke, at det er halvt. Det betyder blot, at samarbejdet mellem jer som plejeforældre, barnets biologiske forældre og kommunen bliver særligt vigtigt. For I er på en fælles mission for barnet.

Samarbejde med kommunen

Kommunen er forpligtet til at følge op på trivsel og læring hos børn, der bor i pleje. Det sker blandt andet gennem jeres samtaler med familieplejekonsulenten og gennem barnets samtaler med sin sagsbehandler.

Vores evaluering blandt de plejeforældre, der har deltaget i Mig og Min Plejefamilie, viser heldigvis, at 3 ud af 4 er tilfredse med samarbejdet med kommunen. Men samarbejdet er ikke altid uden problemer. Knap hver sjette plejeforælder er direkte utilfreds med samarbejdet.

Nogle plejeforældre fortæller, at de oplever kommunens opfølgning som en kontrol. De kan blandt andet være nervøse for, at kommunen vælger at flytte barnet igen, hvis barnet har det svært. Andre plejeforældre giver udtryk for, at kommunen ikke rigtigt lytter eller tager bekymringerne om barnet særlig seriøst. Så kan det godt føles som en lidt ensom kamp at være plejeforælder til et barn, som oplever vanskeligheder.

Det er blandt andet derfor, at vi i Mig og Min Plejefamilie har testet, om det hjælper at bruge systematiske spørgeskemaer om barnets trivsel og læring til endnu bedre at synliggøre de udfordringer, barnet oplever.

Systematiske målinger af trivsel og læring

Vi har testet nogle spørgeskemaer, som har fokus på barnets trivsel og barnets læring. Familieplejekonsulenten eller barnets socialrådgiver bruger dem i forbindelse med de halvårslige opfølgningssamtaler. Så kan de mere systematisk følge barnets udvikling og udfordringer og hjælpe barnet og jer som plejefamilie. Vi har afprøvet to spørgeskemaer kaldet SDQ og OBS-I.

Det helt særlige er, at flere personer besvarer de samme spørgsmål om barnets trivsel og læring. Ved at sammenholde alle svarene får

familieplejekonsulenten og sagsbehandleren indsigt i flere perspektiver om barnet.

Plejemor og plejefar giver hver sin besvarelse, og barnet kan selv svare, hvis det er over 11 år. Derudover kan der indhentes svar fra andre voksne, som også er sammen med barnet i hverdagen. Det kan fx være en skolelærer eller pædagog.

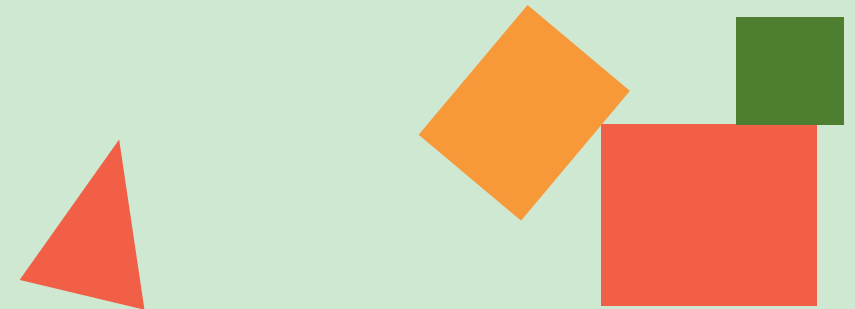
HVAD ER DET?

SDQ

SDQ står for Strength-Difficulties-Questionnaire. Det er 25 spørgsmål, som har fokus på barnets styrker og vanskeligheder. Der spørges blandt andet spurgt ind til, om barnet opleves som hensynsfuld og betænksom over for andre, om barnet virker rastløs, overaktiv og har svært ved at holde sig i ro i længere tid eller om barnet bliver drillet eller driller andre. Svarene er en indikator for barnets trivsel.

OBS-I

OBS-I eller OBS på Indlæring indeholder 29 spørgsmål, som både undersøger barnets evner i dansk og matematik samt barnets generelle måde at lære på. Svarene giver indblik i, hvor der eventuelt skal sættes ind med ekstra støtte til læring.

”

Spørgeskemaerne har vist, at hun bliver ved med at være bagud. Så måtte kommunen jo prøve noget andet, og så gik de med til, at hun blev undersøgt af en psykolog.

Det viste sig, at hun bruger alt sit krudt på bare at tilpasse sig i skolen. Hun er normalt begavet, men hun forsøger at aflæse, hvad de andre gør. Så er der ikke mere overskud til at lære. Det har virkelig været en øjenåbner.

— PLEJEMOR TIL PIGE PÅ 11 ÅR.

”

Visuelt afsæt til dialog

På næste side er et eksempel på, hvordan resultatet fra et af skemaerne kan se ud.

Svarene sammenlignes med normtal for andre børn på samme alder. På den måde bliver det tydeligt, hvis der er steder, hvor ekstra opmærksomhed er nødvendig.

Hver fjerde af de plejeforældre, der har deltaget i afprøvningen af spørgeskemaerne, oplever, at SDQ-målingerne i høj grad har påvirket deres forståelse af barnets trivsel.

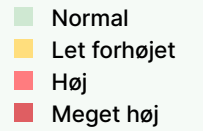
Mere end hver fjerde plejeforælder har med OBS-I fået et nyt syn på barnets læring.

Skemaerne skal ikke stå alene. Men de giver familieplejekonsulenten et meget bedre og mere konkret udgangspunkt for dialog med jer. En dialog, hvor I sammen kan finde frem til de bedste indsatser for jeres plejebarn.

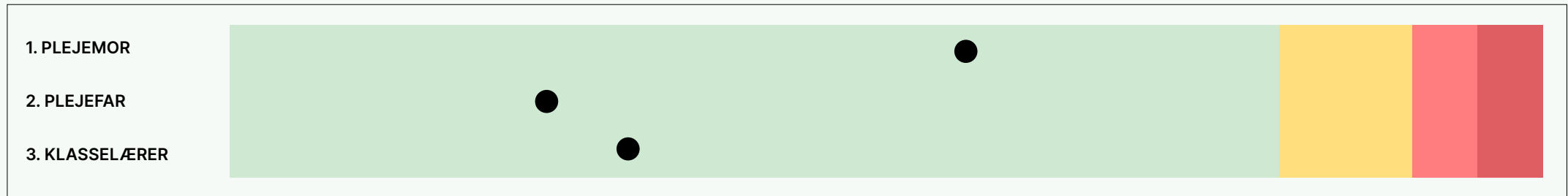
I projektets testperiode førte målingerne i 4 ud af 10 tilfælde til, at der blev sat indsatser i gang til at støtte barnets trivsel og læring.

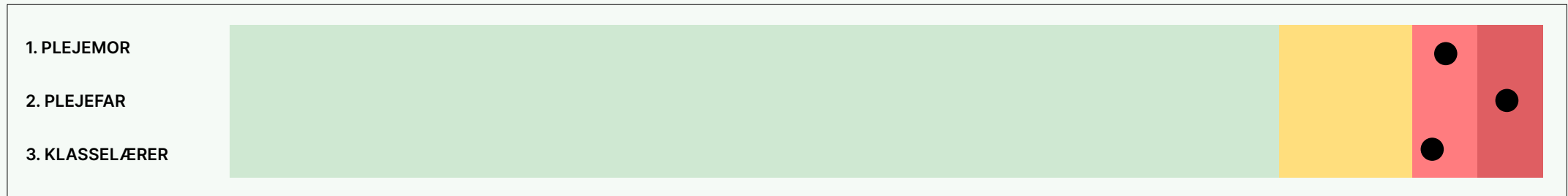
Eksempel fra en SDQ-måling

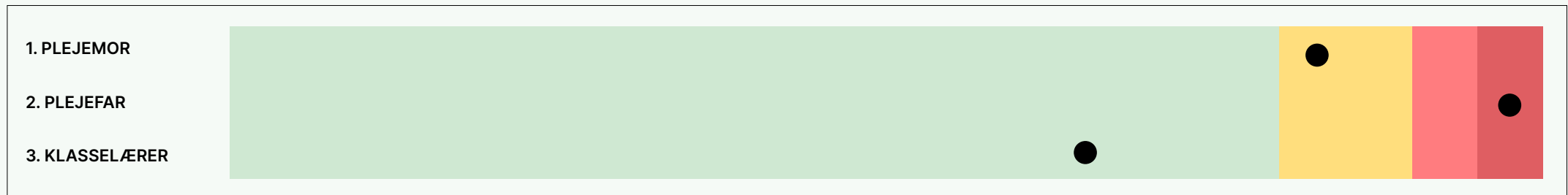
Følelsesmæssige symptomer

Adfærdsmæssige symptomer

Hyperaktivitet/opmærksomhedsvanskeligheder

Barnets udfordringer er alles udfordringer

Spørgeskemaernes styrke er, at de giver bedre dialoger. Målingerne viser, om barnet har symptomer på mistrivsel eller læringsudfordringer, men ikke hvad det skyldes.

Det kan være omstændighederne, barnet er i. Det kan skyldes traumer fra noget, barnet har været udsat for. Det kan være mobning i skolen eller en reaktion på et kaotisk liv med mange voksne, barnet skal forholde sig til. Det kan også skyldes en periode uden skolegang eller med mange skoleskift.

Der er ikke noget galt med hverken barnet eller jer som plejeforældre. Sammen med familieplejekonsulenten og sagsbehandleren har I en stor fælles opgave med at finde ud af, hvad der er på spil, og hvad skal der skal gøres, så jeres plejebarn får det bedre og lærer mere.

Barnets ret til privatliv

Vi er også optaget af, at børnene naturligvis skal høres og inddrages i de beslutninger, der træffes om deres hverdag og liv. Samtidig er vi opmærksomme på, at børnene ikke vil overvåges. For børnene er lykken ikke at blive hørt endnu flere gange af endnu flere voksne, men tværtimod at have en ret til privatliv.

Det er nogle ret personlige ting, der skal deles fra barnets liv. Tænk derfor over, hvordan og hvornår kommunens sagsbehandler har samtaler med barnet. I Mig og Min Plejefamilie har vi haft tilknyttet tre børnepaneler, hvor børn anbragt i pleje har givet os input til projektet. Børnepanelerne har blandt andet lavet to stop-motion-film, der viser, hvordan den gode og den dårlige børnesamtale ser ud.

Barnet har også ret til at sige nej til at blive hørt. I vores spørgeskemaer kan barnet selv svare på spørgsmålene. Men selv hvis barnet takker nej til at svare, får kommunen stadig svar fra både jer som plejeforældre og fra andre voksne omkring barnet. Så barnets trivsel og læring bliver belyst systematisk og fra flere sider.

Helt generelt lyder det fra børnene:
Spørg os, hvordan vi helst vil inddrages!

”

Jeg synes, der er ting, som er mere private. Hvem leger du med i skolen? Der kan jeg godt tænke: Hvorfor skal du vide det? Jeg leger med dem, jeg leger med.

— DRENG I PLEJE
MIG OG MIN PLEJEFAMILIES
BØRNEPANEL

”

Se videoerne på:

→ nubu.dk/forskning/momp/produkter-fra-boernepaneler

Læring i hjemmet

For børn, som føler sig udfordret på flere områder, er undervisningen i skolen ikke altid nok. Det kan være nødvendigt med ekstra læring i hjemmet, hvis de skal løfte sig fagligt og få mere lyst til at lære.

Læring i hjemmet handler nogle gange om voksenhjælp eller om at skabe gode rammer for at lave lektier. Andre gange handler det om at læse bøger eller se film sammen og tale om dem. I kan også bruge madopskrifter, tælle sten eller arbejde med former. I kan tænke på, hvordan I kan kombinere læring med barnets interesser og sjove aktiviteter sammen.

At lære derhjemme skal ikke være en sur forpligtelse for barnet og plejeforældrene, men kan heller ikke kun bestå af sjove og selvvalgte ting. Mængden af læringsaktiviteter i hjemmet betyder noget, så tænk det gerne ind i hverdagen ofte og på mange forskellige måder.

I Mig og Min Plejefamilie har vi udviklet og afprøvet en læringsindsats, der både skal give barnet mere lyst til at lære og hæve barnets faglige niveau.

Samtidig har vi fokus på, at indsatsen skal være til at gennemføre i en travl hverdag, som mange plejefamilier har.

16-ugers læringsindsats

Vores læringsindsats benytter en række læringspil målrettet dansk og matematik til børn i alderen 6-12 år.

Læringsindsatsen varer i 16 uger. Vi anbefaler, at man spiller 3 gange om ugen i mindst 20 minutter hver gang.

Som start kommer plejeforældrene på et endagskursus, hvor de lærer om spillene og får fifs til at motivere barnet til at lære. De får tre spil med hjem målrettet deres plejebarn.

Undervejs i de 16 uger får plejeforældrene hjælp og sparring til at fastholde og justere indsatsen. De får også nye spil med hjem og faglige råd til, hvordan spillene kan varieres.

Spørg din familieplejekonsulent, om din kommune tilbyder denne læringsindsats.

Se en video om læringsindsatsen på:

→ nubu.dk/video-om-laeringsspil-i-hjemmet

HVAD ER DET?

LÆRINGSSPIL

Læringsspillene er tilpasset forskellige alderstrin og lavet ud fra Undervisningsministeriets læringsmål for hvert klassetrin.

Spillenes mål er at fylde nogle faglige huller ud, og de udvælges ud fra det enkelte barns interesse og faglige niveau. Måske skal barnet arbejde med begrebsdannelse, ordforråd eller stumme bogstaver? Eller med brøker, plus og minus eller koordinatsystemet?

Der er også et socialt element i læringsspillene. Man kan blandt andet øve at vente på sin tur, at respektere andres grænser, at være et hold eller arbejde med vedholdenhed.

Spillene er udviklet af Time2Learn og er en del af den læringsindsats, som Mig og Min Plejefamilie har udviklet.

Jeres indsats nytter

De plejeforældre, som har testet læringsindsatsen i projektet Mig og Min Plejefamilie, oplever generelt en forbedring. Mange er især positive over, at barnet bliver mere motiveret for at lære. Børnene får små succeser i læringsspillene, som gør at de får lyst til at øve sig – også på andre områder.

Et af formålene med, at I skal spille så mange gange, er netop, at barnet oplever effekten af at øve sig. Træner barnet et spil med fx brøker mange gange, så bliver det langsomt til sikker viden hos barnet.

Plejeforældrene oplever, at deres plejebørn især har opnået forbedring af deres

- lyst til at lære ting i skolen
- evne til at deltage i spil eller aktivitet
- evne til at læse
- evne til at vente på tur
- evne til at færdiggøre en opgave
- evne til at huske det barnet har lært
- vedholdenhed, når noget er fagligt svært.

Derudover fremhæver plejeforældrene også, at det er værdifuldt, at de får afsat tid til et anderledes nærvær med plejebarnet, når de spiller læringsspillene regelmæssigt i 16 uger.

”

Spillene har været lærerige for ham og givet os en god hygge-stund sammen.

Han er blevet mere opmærksom på bogstavlydene og har fået mod på børneskrivning. Han kan nu se meningen med at øve sig.

I skolen ser de en dreng, som er blevet bedre til at koncentrere sig og ikke så hurtigt giver op, hvis det er svært.

— LENE, PLEJEMOR TIL DRENG I 2. KLASSE

”

At lege sig til læring

Der er mange veje til læring for børn i pleje. Selv hvis man ikke har mulighed for at være med i en 16-ugers indsats med læringsspil, så er der mange måder, i som plejeforældre kan stimulere barnets læring derhjemme.

Vi har i Mig og Min Plejefamilie samlet et lille katalog af lege og spil, som man kan lave sammen med sit plejebarn. De ligger frit tilgængelige online som små inspirationsvideoer med øvelser.

Byg et tårn af spaghetti og skumfiduser. Brug tærne til at skrive med. Spil talkamp. Lav et gummiæg.

Find alle øvelsesvideoerne her:

→ bit.ly/3RzUi5K

Inspirationsvideoer

Mig og Min Plejefamilie har i samarbejde med vidensplatformen Social Talks afholdt et arrangement med fokus på plejebørns læring. Alle oplæg ligger frit tilgængelige online:

→ socialtalksonline.dk/video

Forsker Dorthe Bleses fra TrygFondens Børneforskningscenter giver indblik i metoden dialogisk læsning. Det er effektivt at læse med jeres plejebarn og snakker om bogen undervejs.

Dialogisk læsning effektiv metode
→ [socialtalksonline.dk/video/
dialogisk-laesning-effektiv-metode](https://socialtalksonline.dk/video/dialogisk-laesning-effektiv-metode)

Kirstine Mandrup Pedersen er opvokset i en plejefamilie. Hun fortæller blandt andet, hvordan det lokale bibliotek blev hendes indgang til at lære og uddanne sig.

Hvad skolegang betød for mig i min plejefamilie
→ [socialtalksonline.dk/video/
hvad-skolegang-betoed-for-mig-i-min-plejefamilie](https://socialtalksonline.dk/video/hvad-skolegang-betoed-for-mig-i-min-plejefamilie)

Børneforsker Christian Quvang fra UC Syd præsenterer seks enkle trin til at støtte lektielæsning for børn, der har mistet motivationen til at lære.

Når barnet har mistet modet på læring
→ [socialtalksonline.dk/video/
naar-barnet-har-mistet-modet-paa-laering](https://socialtalksonline.dk/video/naar-barnet-har-mistet-modet-paa-laering)

Agi Csonka fra Willum Fonden fremlægger sine visioner for god skolegang og et godt læringsmiljø i hjemmet.

Hvorfor skal læring foregå i hjemmet
→ [socialtalksonline.dk/video/
hvorfor-skal-laering-foregaa-i-hjemmet](https://socialtalksonline.dk/video/hvorfor-skal-laering-foregaa-i-hjemmet)

Mig & Min Plejefamilie

Mig og Min Plejefamilie (MOMP) blev sat i værk for at udvikle og afprøve nye redskaber til at måle plejebørns trivsel og nye måder at støtte dem til bedre læring og trivsel. Både i kommunerne og hjemme hos jer som plejeforældre.

Projektet er udført af forskere fra Københavns Professionshøjskole i samarbejde med otte kommuner, som har afprøvet de nye metoder.

Projektet er en del af Nationalt center for forskning i udsathed blandt børn og unge og er støttet af TrygFonden og Den A.P. Møllerske Støttefond.

Se mere om Mig og Min Plejefamilie på
→ nubu.dk/forskning/momp

**Oplever du, at dit plejebarn har udfordringer
med trivsel eller læring?**

Så læs med her, hvor forskningsprojektet
Mig og Min Plejefamilie giver råd til at:

**Skabe bedre dialog mellem jer som
plejeforældre og kommunen**

Sikre de rigtige indsatser til barnet

**Spille læringspil og lege jer til læring sammen
med barnet derhjemme.**

Sammen står I stærkt!

TrygFonden

**DEN A.P. MØLLERSKE
STØTTEFOND**

NUBU

Nationalt center for
forskning i udsathed
blandt børn & unge

**Mig & Min
Plejefamilie**

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE

XP